

in litevsko; dalje na retranskem maliku: Perkunost, namesti: Perkunas, Tregist — ime kraja na Štirkem za Tregis.

7. Kaj je bolje pisati „sô“ ali „se“?

Po mojem mnenji: so, ker prvotna oblika se je glasila: som*), sansk. sam, grški *ovr*; glasnik *m* je per apokopen odpadel.

8. Kopriva sali.

V zibiški okolici na Štirkem govore: kopriva sali, namesti: peče, žge; primeri sansk. *çar*, urere.

9. Utva.

V slovenskih in srbskih narodnih povestih se večkrat omenjajo zlate utve. V vedah najdem tice: Atas, ktere Sonne ima za „die als Vögel gedachten Wolkenzüge, in die sich die Apsarasen, das heist die auf den Wassern Wandelnden (= slov. Rusalkam) verwandeln.“ Utva je toraj nastalo po stopljenji iz atva.

10. Med.

Med so nekteri izpeljevali in razlagali iz sansk. *madhu*, *trunken*, *ebrius*, *mad*, *ebrium esse*. Učeni Kuhn (die Herabkunft des Feuers str. 159) je dokazal, da je korenika med, mischen, quirln, ktero še v slovensčini poznamo: medem, mischen, toraj med „das durch Mischung, Quirlung bereitete Getränk“; zato v starosl. med = *σίκερα*, sicera, Obstwein.

11. Glasnika r ne smemo vokalizovati.

Nedoslednje pišemo: čeda namesti čreda, po metatesi iz: čerda, in to iz karda; v izvorni obliki še imamo: kardelo nemški Herde, got. *hairds*, litevski *kerdzus*, pastor. Glasnik *r* se tudi v češčini vokalizuje, primeri: kanec, Eber, za karneec, litev. *kirnis*, sansk. *çura*.

12. Rôka.

Koreniko besede rôka ste ohranile gotščina in litevščina: got. *rikan*, litevski: *renku*, *sammeln*, toraj rôka, die sammelnde.

13. Gumno.

Koreniko besede gumno, Scheune, je ohranil anglosaksonski jezik: *gymn*, *servare*, latvijski: *gauma*, *observare*; toraj gumno, der Aufbewahrungsort.

14. Vesvolen.

V besedi vesvolen vidimo pleonazem, sansk. *vâra*, *omnis*, *totus*.

15. Trepa, trepavec, treplak.

Na Štirkem z besedo trepa, trepavec poznamlajo malega debelega človeka (Zwerg); primeri litevski *treptas*, *dick tarpti*, *zunehmen*, sansk. *trip*, *satiari*.

Slovensko slovstvo.

* *Paul Jos. Šafařiks Geschichte der südslavischen Literatur, aus dessen handschriftlichen Nachlasse, herausgegeben von Jos. Jireček; I. slovenisches und glagolitisches Schriftthum; Prag 1864.*

To knjigo, zlasti nam Slovincem pretehtno, so „Novice“ sicer že oznanile svojim čast. bravcem; ne morejo si pa kaj, da bi še nekoliko obširneje ne govorile o njej, ker je menda nimajo še vsi v rokah, da bi jo mogli presojevati. — V prvem se vé da daljšem svojem delu obravnava slovensko, v družem pa gla-

*) V madžarski od Slovanov prijeto: *szamszed* = *sôsed* — še vidiš polno obliko.

goliško slovstvo, oboje pa od prvega začetka do leta 1830. — O slovenskem nam sprva podaja precej obširne črtice iz življenja 123 posameznih slovenskih pisateljev, in sicer enajstih iz 16. stoletja, desetih iz 17., sedem in štiridesetih iz 18., in pet in petdesetih iz 19. stoletja do l. 1830. Pridjani imenik konec knjige pa nam naznanja 131 pisateljskih imen, toraj nam le iz življenja 8 pisateljev nič ne vé povedati. — V glagoliškem slovstvu nam pa sporoča življenjepisne črtice o 29 pisateljih; v imeniku pa jih bremo 34.

Slovensko slovstvo od leta 1550 do leta 1830 je razdeljeno na osem oddelkov. Prvi nam našteva in ob kratkem razsoja jezikoslovske dela, katerih nahajamo 76; — drugi del nam predočuje v 66 spisih o slov. poezii in prozi; — tretji govori o zgodovini in postavodaji ter nam našteva 7 spisov; — četrti o modroslovji in gojstvu (pedagogiki) ter nam imenuje 14 spisov; — peti o številstvu v 4 spisih; — šesti o naravoslovji in obrtnii, ter nam naznaja 8 spisov; — sedmi obdeluje v 5 spisih zdravilstvo; — osmi pa nam kaže bogoslovstvo v 213 spisih. Če toraj o časih, od katerih menda vendar ne bo nikdo rekel, da so bili mili slovenskemu narodu, svojih slovstvenih del tudi ne štejemo po tisočinah, imamo jih saj vendar na stotine; imenovana knjiga nam vseh vkup našteje 393, ki so nam živ dokaz, da pravi rodoljubi naši niso nikdar križem rok držali, tudi o hudi národni zimi ne; in kdo bo hotel trditi, da je Šafařikovo okó, dasitudi bistro, zapazilo čisto vse dela, in da nobeno več ne tiči v temnem morji pozabljenja človeški vedi tako sovražnega! Srčna zahvala Šafařiku in vsem virom, iz katerih je zajemal, zlasti pa Matiju Čopu, pač prerano umrlemu, da so nam toliko druzega blaga navédli iz dôbe, nam bolj odmaknjene. Hvala pa tudi gospod izdatelju Jirečeku, da je zgodovino južno-slovenskega slovstva pričel s slovenskim. To Šafařikovo delo je knjigoslovcu neobhodno potrebno in bo dobro trdno stalo daljnemu našemu knjigoslovju, ki ga pričakujemo od g. dr. Etb. Costa-ta.

V glagoliškem slovstvu od leta 1222 do leta 1830 je naštetih 93 del, večidel bogoslovskih, namreč: posamnih delov sv. pisma 13, celo sv. pismo 2, mašnih bukev 18, breviarjev 19, službene ali obredne 3, verskih 9, pridig 5, mučeniške, pobožne in molitvene podoje in raznega zapopadka 3.

Nekteri Kranjci.

Poleg česke „Isou, Isou — Po Slovanech Češata itd.“

So, so,
So Slovenci, vem da so;
So, so,
Madež so rojakom,
Mrzi jih, Slovincem biti, —
Vse slovenstvo, prav'jo zviti,
Gre naj žvižgat rakom!

Glas, glas
Materni teptavajo,
Glas, glas
Mil ko rana rôsa;
Prav ošabno tujčevati,
Vse domače zanič'vati,
Je modrost njih bôsa.

Glej, glej!
Tujci clo se smeja;
Glej, glej,
Revežem nevednim;
Polslovenska šušmarija
Kakor kis uhó zavija
Vsim Slovincem čednim.